

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y cyfarfod: 10 Mawrth 2026
Aelod Cabinet: Y Cyngorydd Craig ab Iago
Swyddog Cyswllt: Dylan Owen, Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol
Teitl yr Eitem: Trefniadau Dirprwyo Cyfrifoldebau Gwariant

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

1. Y penderfyniad a geisir

- Bod y Cabinet yn cymeradwyo newid yr hawl i ddirprwyo gwariant y gronfa cynllun hinsawdd oddi wrth y Prif Weithredwr mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd ac aelodau'r Bwrdd Hinsawdd a Natur, i'r Aelod Cabinet â chyfrifoldeb arweiniol ar y portffolio hinsawdd a natur, mewn ymgynghoriad aelodau'r Bwrdd Hinsawdd a Natur a'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol (Cyfarwyddwr Arweiniol y Bwrdd Hinsawdd a Natur).

2. Y Rheswm Dros yr Angen am Benderfyniad

- Mae Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, Deddf Llywodraeth Leol 2000, Rheoliadau Awdurdodau Lleol 2007, a chyfansoddiad Cyngor Gwynedd yn amlinellu ble mae cyfrifoldebau yn gorwedd er mwyn gosod cyllideb, ac yna pwy sy'n cael cymryd penderfyniadau ar sut i wario'r gyllideb honno.
- Yng nghyfarfod y Cyngor ar 3 Mawrth 2022 fe gytunwyd i greu 'cronfa cynllun hinsawdd' gwerth £3m drwy'r broses bidiau refeniw un-tro, at bwrpas gweithredu'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur.
- Yna, mewn cyfarfod o Gabinet Cyngor Gwynedd ar 12 Mawrth 2024 fe gytunwyd y byddai'r Cabinet yn dirprwyo'r hawl i flaenoriaethu gwariant gweddill y gronfa cynllun hinsawdd i'r Prif Weithredwr, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd ac Aelodau'r Bwrdd Hinsawdd a Natur.
- Ers haf 2025 mae newidiadau wedi bod yn aelodaeth y Bwrdd Hinsawdd a Natur, ac nid yw'r Prif Weithredwr nac Arweinydd y Cyngor bellach yn aelodau ohono, felly mae angen diwygio'r hawl dirprwyiedig er mwyn adlewyrchu aelodaeth presennol y Bwrdd Hinsawdd a Natur.
- Mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 22 Ionawr 2026 fe drafodwyd cais gan aelod o'r cyhoedd i graffu materion ariannu'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur. Roedd y cais yn holi am resymeg a chyfeleon i wella'r drefn o ddirprwyo penderfyniadau ariannol fel bo mewnbyn gwleidyddol ac ehangach iddynt.

- vi. Byddai'r trefniadau dirprwyo cyfrifoldebau gwariant newydd sy'n cael eu cynnig hefyd yn cryfhau atebolrwydd cyhoeddus a thryloywder ymhellach, gan y byddai'r penderfyniadau yn cael eu cyhoeddi drwy Daflen Benderfyniad Aelod Unigol o'r Cabinet ar wefan y cyngor. Yn dilyn y cyhoeddiad mae cyfle pellach i herio'r penderfyniad yn unol ag adran 7.25.1 o Gyfansoddiad Cyngor Gwynedd.

3. Cefndir

- i. Mae Cyngor Gwynedd wedi cyhoeddi datganiad argyfwng hinsawdd fis Mawrth 2019 ac yn sgil hynny fe gyhoeddwyd y [Cynllun-Argyfwng-Hinsawdd-a-Natur.pdf \(llyw.cymru\)](#) 2022/23-2029/30 (CAHN) fis Mawrth 2022. Mae'r CAHN hefyd yn un o'r prosiectau o fewn pennawd Gwynedd Werdd yng Nghynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028.
- ii. Mae'r cyllid i weithredu'r CAHN wedi dod o'r gronfa cynllun hinsawdd (gweler 2.i uchod); o geisiadau uniongyrchol i'r Cabinet am gyllid i gefnogi prosiectau (ee. penderfyniad Cabinet 22 Tachwedd 2022 i roi £2.8m i osod paneli solar PV ar ein asedau); ac yn bennaf o grantiau o ffynonellau allanol. Rhwng 2019/20 a 2024/25 buom yn llwyddiannus yn denu grantiau gwerth £13.5m i gefnogi gwaith y CAHN.
- iii. Mae'r penderfyniadau ar wariant ar brosiectau'r CAHN yn cael eu cymryd yn unol â blaenoriaethau'r cynllun, ac yn dilyn trefniadau rheolaeth cyllid y Cyngor.
- iv. Ers 12 Mawrth 2024, pan ddirprwywyd yr hawl i flaenoriaethu gweddill y gronfa hinsawdd gan y Cabinet, mae'r cyllid yn y gronfa wedi ei wario neu ei neilltuo yn ei gyfarwydd.
- v. Os ydi'r Cabinet yn penderfynu neilltuo cyllid ychwanegol er mwyn ariannu prosiectau'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur o 2026/27 ymlaen, yna bydd y trefniadau newydd y gofynnir am benderfyniad arnynt yn dod yn weithredol.
- vi. Ers haf 2025 nid yn unig bod aelodaeth y Bwrdd Hinsawdd a Natur hefyd wedi newid, ond yn ogystal mae'r cyfrifoldeb portffolio dros faterion newid hinsawdd wedi ei drosglwyddo oddi wrth Arweinydd y Cyngor i'r Aelod Cabinet Amgylchedd. Mae'r cyfrifoldeb gweithredol hefyd wedi ei drosglwyddo oddi wrth y Prif Weithredwr i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol.
- vii. Er mwyn adlewyrchu'r cyfrifoldebau presennol, mae'n amserol i newid yr hawl dirprwyedig dros wariant y gronfa cynllun hinsawdd ac felly fe ofynnir i'r Cabinet ddirprwyo'r hawl i'r Aelod Cabinet â chyfrifoldeb arweiniol ar y portffolio hinsawdd a natur, mewn ymgynghoriad aelodau'r Bwrdd Hinsawdd a Natur a'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol (Cyfarwyddwr Arweiniol y Bwrdd Hinsawdd a Natur).

4. Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg a'r Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol

- i. Lluniwyd [Aseiad Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg a'r Dyletswydd Economaidd Gymdeithasol](#) ar y Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur pan y gafodd ei fabwysiadu yng nghyfarfod y Cabinet ar 8 Mawrth 2022. Mae'r aseiad hwn yn uniongyrchol berthnasol i'r Adroddiad Blyneddol ar y CAHN yn ogystal.

5. Camau nesaf ac amserlen

- i. Bydd y trefniadau dirprwyo cyfrifoldeb gwariant newydd yn dod i rym o 1 Ebrill 2026.
-

Barn y swyddogion statudol

Y Swyddog Monitro:

Rwy'n fodlon gyda priodoldeb y penderfyniad a geisir. Mae'r dirprwyo yn cynnig trefn briodol a thryloyw ar gyfer didoli'r gronfa pan gaiff ei hail gyflenwi.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf yn fodlon na fydd mabwysiadu'r penderfyniad a geisir yn gwanhau rheolaeth ariannol Cronfa'r Cynllun Hinsawdd, ac mae'r briodol fod yr hawliau dirprwyedig yn cael eu trosglwyddo am y rhesymau a nodir yn yr adroddiad. Nid oes gennyf unrhyw wrthwynebiad i'r penderfyniad a geisir.
